

Правилник за организацията и дейността на Народното събрание

ПРАВИЛНИК за организацията и дейността на Народното събрание

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Народното събрание организира и осъществява дейността си въз основа на Конституцията и съгласно разпоредбите на този правилник.

Чл. 2. Народното събрание заседава в сграда на Народното събрание в столицата, освен когато поради изключителни обстоятелства реши да заседава на друго място.

Глава втора

КОНСТИТУИРАНЕ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ И ПРОМЕНИ В РЪКОВОДСТВОТО

Чл. 3. (1) Първото заседание на Народното събрание се открива от най-възрастния от присъстващите народни представители. Той ръководи заседанието до избирането на председател на Народното събрание.

(2) Народните представители полагат предвидената в чл. 76, ал. 2 от Конституцията клетва устно, което се удостоверява с подписване на клетвен лист.

Чл. 4. (1) Под председателството на най-възрастния народен представител се провеждат само разисквания по избора на председател на Народното събрание.

(2) На първото заседание на Народното събрание народните представители приемат процедурни правила за условията и реда за избор на председател и заместник-председатели на Народното събрание.

Чл. 5. (1) Председателят и заместник-председателите на Народното събрание могат да бъдат предсрочно освободени:

1. по тяхно заявление;

2. по писмено предложение най-малко на една трета от всички народни представители, когато е налице обективна невъзможност за изпълнение на задълженията или системно превишаване на правата, или системно неизпълнение на задълженията в рамките на тяхната компетентност;

3. по писмено предложение на парламентарната група, към която принадлежат.

(2) Председателят и заместник-председателите на Народното събрание се освобождават предсрочно при напускане на парламентарната група или при изключване от състава ѝ, както и при преустановяване съществуването на парламентарната група.

(3) В случаите по ал. 1, т. 1 и ал. 2 освобождаването се обявява, без да се обсъжда и гласува.

(4) В случаите по ал. 1, т. 2 и 3 предложението се поставя на гласуване на първото заседание след деня на постъпването му, като се дава право на лицето да бъде изслушано. Предложението е прието, ако за него са гласували повече от половината от присъстващите народни представители.

(5) При предсрочно освобождаване по ал. 1 или 2 нов избор се произвежда в 14-дневен срок от приемането на решението по условия и по ред, определени с процедурни правила, приети от Народното събрание. До произвеждането на нов избор за председател на Народното събрание то се председателства от заместник-председателя, излъчен от най-голямата парламентарно представена партия или коалиция.

Чл. 6. Народното събрание избира от състава на народните представители секретари.

Чл. 7. На следващите заседания Народното събрание избира постоянни комисии.

Глава трета

РЪКОВОДСТВО НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

Чл. 8. (1) Председателят на Народното събрание в изпълнение на правомощията по чл. 77, ал. 1 и чл. 78, т. 1 от Конституцията:

1. разпределя законопроектите и другите предложения, внесени в Народното събрание, между неговите комисии според техния предмет;

2. удостоверява съдържанието на приетите от Народното събрание актове;

3. удостоверява с подписа си стенографските протоколи от заседанията на Народното събрание;

4. упражнява контрол върху издаването на „Държавен вестник“;

5. определя местата в пленарната зала за народните представители, разпределени по парламентарни групи, за членовете на Министерския съвет, президента и вицепрезидента на републиката;

6. осигурява реда в пленарната зала;

7. организира съставянето, изпълнението и отчитането на бюджета на Народното събрание;

8. осигурява необходимите условия за дейността на комисиите на Народното събрание и на народните представители;

9. утвърждава класификатор на длъжностите в Народното събрание и числеността на администрацията в Народното събрание;

10. назначава и освобождава главния секретар на Народното събрание със срок до избирането на председател на следващото Народно събрание, служителите към кабинета на председателя, както и служителите към кабинетите на заместник-председателите и парламентарните групи по тяхно предложение;

11. утвърждава правилник за работата на администрацията на Народното събрание;

12. утвърждава правила за организацията и реда за извършване на проверка на декларациите на парламентарните служители по Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество и за установяване конфликт на интереси; назначава комисия от служители в администрацията на Народното събрание, която въз основа на оценка на корупционния риск или сигнала извършва проверки;

13. определя правилата за вътрешния ред в сградите на Народното събрание и използването на материалната база;

14. контролира вътрешната и външната охрана на Народното събрание, която е поставена под негово разпореждане;

15. следи за спазването на този правилник;

16. изпълнява и други функции, които са му възложени от Конституцията, законите и този правилник.

(2) Заместник-председателите на Народното събрание подпомагат председателя и осъществяват възложените от него дейности.

(3) Председателят на Народното събрание, след съгласуване с Председателския съвет, определя с писмена заповед заместник-председателите, които участват в ръководството на заседанията на Народното събрание за съответната седмица.

(4) Когато председателят на Народното събрание реши да възложи на заместник-председателите постоянно извършването на дейности по ал. 1, той издава писмена заповед, с която разпределя тези дейности помежду им.

(5) При отсъствие председателят на Народното събрание възлага на някой от заместник-председателите да го замества, а когато това не е направено, той се замества от заместник-председателя, излъчен от най-голямата парламентарно представена партия или коалиция.

(6) При участие на председателя в разискванията по даден въпрос заседанието се ръководи от посочен от него заместник-председател. В този случай председателят не може да ръководи заседанието преди гласуването или приключването на обсъждането по този въпрос.

(7) Председателят на Народното събрание може да създава съвети по конкретни теми с цел анализ и конкретни предложения по законодателството. Организацията, дейността и съставът на съветите се определят с правила, утвърдени от председателя и заместник-председателите на Народното събрание.

Чл. 9. (1) Председателят на Народното събрание се подпомага от Председателски съвет, който се състои от заместник-председателите на Народното събрание и от председателите на парламентарните групи или упълномощени техни заместници.

(2) Председателският съвет:

1. провежда консултации по проектите за седмична програма;
2. периодично се информира за работата на комисиите по разпределените им законопроекти и проекти за решения, декларации и обръщения;
3. съдейства за постигане на съгласие при възникнали конфликти между различни парламентарни групи, както и по процедурни и организационни въпроси от дейността на Народното събрание;
4. съгласува местата в пленарната зала и актовете по чл. 8, ал. 1, т. 13.

(3) Председателският съвет се свиква от председателя на Народното събрание по негова инициатива или по искане на една трета от членовете му.

Чл. 10. Секретарите на Народното събрание:

1. информират председателя за присъствието на народните представители на заседанията на Народното събрание и го подпомагат при извършване проверка на кворума;
2. при гласуване с компютризираната система извън случаите по чл. 60, ал. 3 съдействат за предотвратяване и санкциониране на гласуването с чужда карта;
3. при явно гласуване без електронна техника преброяват и съобщават на председателя резултата от гласуването;
4. при тайно гласуване подпомагат технически гласуването;
5. проверяват и подписват стенографските протоколи от заседанията, на които са били дежурни;
6. осъществяват и други възложени им от председателя задачи, свързани с дейността на Народното събрание.

Чл. 11. Квесторите на Народното събрание:

1. изпълняват разпорежданията на председателя за поддържане на реда в пленарната зала и на балконите към нея;
2. подпомагат секретарите на Народното събрание при преброяване на гласовете при явно гласуване, при техническата организация при тайно гласуване и при гласуване с компютризираната система извън случаите по чл. 60, ал. 3 им съдействат за предотвратяване на гласуването с чужда карта;
3. следят в пленарната зала да присъстват само народни представители, членове на Министерския съвет и допуснати от Народното събрание лица;
4. изпълняват разпорежданията на председателя за поддържане на реда в Народното събрание.

Глава четвърта

ПАРЛАМЕНТАРНИ ГРУПИ

Чл. 12. (1) Народните представители могат да образуват парламентарни групи.

(2) Минималният брой народни представители за образуване на парламентарна група е 10.

(3) Когато броят на народните представители в една парламентарна група спадне под определения минимум, тя преустановява своето съществуване.

(4) Народните представители от парламентарна група, преустановила съществуването си, стават народни представители, нечленуващи в парламентарна група, и не могат да бъдат приети за членове на друга парламентарна група, както и да образуват нова парламентарна група.

Чл. 13. (1) Всяка парламентарна група представя на председателя на Народното събрание решение за образуването си и списък на ръководството и на членовете, подписани от всички народни представители от състава на групата.

(2) Парламентарните групи, техните ръководства, както и промените в тях се вписват в публичен регистър.

(3) Председателят на Народното събрание обявява регистрираните парламентарни групи и техните ръководства на първото заседание на Народното събрание, както и промените в тях – незабавно след регистрирането им.

(4) Постоянните сътрудници на парламентарните групи се назначават за служители на Народното събрание. Техният брой се утвърждава от председателя съобразно числеността на парламентарните групи, в съотношение 1:10, но не по-малко от двама на парламентарна група. Когато числеността на парламентарна група не е число, кратно на 10, броят на постоянните сътрудници към групата се определя, като се закръгля към по-голямото число, кратно на 10.

Чл. 14. (1) Всеки народен представител може да членува само в една парламентарна група.

(2) Условието за възникване, членуване и прекратяване на членството, правата и задълженията на членовете се определят от самата парламентарна група в съответствие с разпоредбите на този правилник.

(3) Народният представител може да напусне парламентарната група, като подаде писмено заявление до ръководителя на групата и до председателя на Народното събрание.

(4) При напускане на парламентарна група или изключване от състава ѝ народният представител губи мястото си като представител на съответната парламентарна група в постоянните комисии, в делегациите на Народното събрание и други изборни длъжности в Народното събрание.

(5) Народен представител, напуснал или изключен от парламентарна група, става народен представител, нечленуващ в парламентарна група, не може да заявява принадлежност и не може да бъде приет за член на друга парламентарна група.

Чл. 15. Народни представители, нечленуващи в парламентарна група, не могат да образуват парламентарни групи. Съществуващи парламентарни групи не могат да се сливат или разделят.

Глава пета

КОМИСИИ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

Чл. 16. (1) Народното събрание избира от своя състав постоянни и временни комисии.

(2) Постоянните комисии на Народното събрание са:

1. Комисия по бюджет и финанси;
2. Комисия по конституционни и правни въпроси;
3. Комисия по икономическа политика, иновации и туризъм;
4. Комисия по енергетика и климат;
5. Комисия по регионална политика, благоустройство и местно самоуправление;
6. Комисия по външна политика;
7. Комисия по въпросите на Европейския съюз;
8. Комисия по отбрана;
9. Комисия по вътрешна сигурност и обществен ред;
10. Комисия за контрол над службите за сигурност, прилагането и използването на специалните разузнавателни средства и достъпа до данните по Закона за електронните съобщения;
11. Комисия по земеделието, храните и горите;
12. Комисия по труда, социалната и демографската политика;
13. Комисия по образованието и науката;
14. Комисия по въпросите на децата, младежта и спорта;
15. Комисия по здравеопазването;
16. Комисия по околната среда и водите;
17. Комисия по транспорт и съобщения;
18. Комисия по дигитализация, електронно управление и информационни технологии;
19. Комисия по културата и медиите;
20. Комисия за прякото участие на гражданите и взаимодействието с гражданското общество;
21. Комисия по правата на човека, вероизповеданията и жалбите на гражданите;

22. Комисия по политиките за българите извън страната.

(3) Народното събрание може да извършва промени във вида, броя и състава на постоянните комисии.

Чл. 17. (1) Всеки народен представител може да бъде избран най-много в две постоянни комисии.

(2) Всеки народен представител може да бъде избран в ръководството само на една постоянна комисия.

(3) Председателят и заместник-председателите на Народното събрание не могат да бъдат избирани в ръководството на постоянните комисии.

Чл. 18. (1) При определяне на състава на постоянните комисии се запазва съотношението между числеността на парламентарните групи с изключение на постоянната комисия по чл. 16, ал. 2, т. 10. Народното събрание може да определи места в постоянните комисии за народните представители, нечленуващи в парламентарна група.

(2) Ръководството на всяка постоянна комисия се състои от председател и до 4 заместник-председатели. Ръководството на комисията организира работата ѝ въз основа на информацията, постъпваща в комисията.

(3) Ръководствата и членовете на постоянните комисии се избират по предложение на парламентарните групи или на народен представител с явно гласуване в цялост, освен ако е направено възражение срещу някой от предложените кандидати.

(4) Председателят на комисията ръководи заседанията и поддържа връзки с председателите на другите комисии и с председателя на Народното събрание.

(5) При отсъствие на председателя той упълномощава един от заместник-председателите да ръководи комисията. При липса на упълномощаване председателят на Народното събрание упълномощава един от заместник-председателите да ръководи комисията.

Чл. 19. (1) Председателят и заместник-председателите на постоянните комисии се освобождават предсрочно:

1. по тяхно заявление;

2. по предложение на повече от половината от членовете на комисията – при обективна невъзможност да изпълняват своите задължения за срок 6 месеца или при системно превишаване на правата, или системно неизпълнение на задълженията;

3. по писмено предложение на парламентарната група, от чиято квота са избрани в комисията.

(2) Председателят, заместник-председателите и членовете на постоянните комисии се освобождават предсрочно при прекратяване на членството си в парламентарната група, от чиято квота са избрани в комисията, както и при преустановяване съществуването на парламентарната група.

(3) Членовете на постоянните комисии се освобождават предсрочно:

1. по тяхно заявление;

2. по писмено предложение на парламентарната група, от чиято квота са избрани в комисията.

(4) В случаите по ал. 1, т. 1, ал. 2 и ал. 3, т. 1 освобождаването се обявява, без да се обсъжда и гласува, а в случаите по ал. 1, т. 2 и 3 и ал. 3, т. 2 – с решение на Народното събрание.

Чл. 20. (1) Постоянните комисии може да приемат свои вътрешни правила в съответствие с този правилник, които се публикуват на сайта на съответната комисия на интернет страницата на Народното събрание.

(2) Разходите, необходими за дейността на постоянните комисии на Народното събрание, се утвърждават от председателя на Народното събрание по предложение на председателите на комисииите.

Чл. 21. (1) Постоянните комисии могат да образуват от своя състав подкомисии, както и работни групи.

(2) Към Комисията по бюджет и финанси се създава постоянно действаща подкомисия за контрол на публичните средства.

(3) Към Комисията по конституционни и правни въпроси се създават постоянно действащи подкомисии за:

1. борба с корупцията, конфликт на интереси и парламентарна етика;

2. наблюдение и анализ на законодателството в съответствие с принципите и нормите на Европейския съюз и международните норми за защита на правата на човека и основните свободи и за анализ на правните последици от решенията на Конституционния съд.

(4) Към Комисията по икономическа политика, иновации и туризъм се създават постоянно действащи подкомисии:

1. за наблюдение на дейността в областта на защитата на потребителите и ограничаването на монополите;

2. по туризъм.

(5) Към Комисията по енергетика и климат се създават постоянно действащи подкомисии за:

1. зелени политики и климат;

2. наблюдение на дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране.

(6) Към Комисията по въпросите на Европейския съюз се създава постоянно действаща подкомисия за контрол върху управлението на средствата от европейските фондове.

(7) Комисията за контрол над службите за сигурност, прилагането и използването на специалните разузнавателни средства и достъпа до данните по Закона за електронните съобщения и подкомисиите по ал. 3, т. 1 и по ал. 6 се формират на паритетен принцип. Комисията за контрол над службите за сигурност, прилагането и използването на специалните разузнавателни средства и достъпа до данните по Закона за електронните съобщения се председателства на ротационен принцип за една парламентарна сесия според числеността на парламентарните групи.

(8) Постоянните комисии могат да създават обществени съвети от представители на граждански организации, които да ги консултират.

Чл. 22. (1) Комисията за прякото участие на гражданите и взаимодействието с гражданското общество:

1. дава становища по предложенията за референдуми и граждански инициативи по Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление, както и петиции по чл. 45 от Конституцията;

2. разглежда и дава становища по онлайн петиции на гражданите;

3. провежда обществени обсъждания по въпроси от значим обществен интерес;

4. осъществява парламентарно и гражданско наблюдение на дейността на държавните регулаторни органи чрез публични обсъждания; заключенията от обсъжданията се изпращат на съответните компетентни комисии;

5. разглежда и дава становища по предложения за подобряване на законодателството, свързани със случаи, водещи до ангажиране на отговорност на държавата за вреди;

6. осъществява и други функции на постоянна комисия.

(2) Комисията за прякото участие на гражданите и взаимодействието с гражданското общество осигурява възможност за пряко участие чрез портал за подаване на онлайн петиции. Комисията подготвя доклад по темата на всяка петиция, който е неразделна част от петицията и се предоставя на съответната компетентна комисия.

(3) Към Комисията за прякото участие на гражданите и взаимодействието с гражданското общество се създава Обществен съвет от представители на граждански организации, който да консултира комисията. Съставът, начинът на формиране на съвета и взаимодействието с гражданското общество се определят с правила, приети от комисията. Правилата се публикуват на сайта на комисията на интернет страницата на Народното събрание.

(4) Комисията за прякото участие на гражданите и взаимодействието с гражданското общество провежда редовно съвместно заседание с Обществения съвет от представители на граждански организации на всеки три месеца, както и извънредно по инициатива на комисията или съвета.

(5) Комисията за прякото участие на гражданите и взаимодействието с гражданското общество съвместно с Обществения съвет, по собствена инициатива или по предложение на физически или юридически лица, може да извършва оценка на действащото законодателство с цел подобряване на законодателството и избягване на бъдещи случаи на ангажиране на отговорността на държавата. Комисията приема заключения и предложения и ги изпраща до съответните комисии, когато държавата е осъдена да заплати обезщетение за причинени вреди.

(6) Комисията за прякото участие на гражданите и взаимодействието с гражданското общество внася в Народното събрание на всеки три месеца доклад за дейността си, който се обсъжда от народните представители в пленарна зала.

Чл. 23. (1) Във връзка с дейността на подкомисията за контрол на публичните средства и по искане на председателя на Комисията по бюджет и финанси първостепенните разпоредители с бюджет съставят отчети за изпълнението на определени бюджети и програми, които се представят на подкомисията в срокове, определени в искането.

(2) В заседанията на подкомисията участват първостепенният разпоредител, председателят на Сметната палата и министърът на финансите или техни заместници, както и други лица по покана на председателя на подкомисията.

(3) След обсъждането на отчетите по ал. 1 председателят на подкомисията изготвя доклад за изпълнението на бюджета, който се предоставя на Комисията по бюджет и финанси и на народните представители.

Чл. 24. Най-малко веднъж на всеки три месеца в Комисията по конституционни и правни въпроси се провежда обсъждане с участието на главния прокурор във връзка с прилагането на закона и дейността на прокуратурата и разследващите органи, включително законодателни промени, ресурсна осигуреност, затруднения, свързани с осъществяване функциите на тези органи,

резултати в борбата с престъпността, в т.ч. корупция, взаимодействие с разследващите органи. Обсъждане във връзка с прилагането на закона и дейността на поверените им институции се провежда и по инициатива на председателя на Върховния касационен съд, председателя на Върховния административен съд или главния прокурор. За резултатите от обсъжданията комисията изготвя доклад, който се предоставя на народните представители.

Чл. 25. (1) Постоянните комисии разглеждат законопроекты, годишната програма по чл. 115, проекти за решения, декларации и обръщения и други предложения, разпределени им от председателя на Народното събрание, изготвят доклади, предложения и становища по тях.

(2) Законопроектите се разглеждат на първо гласуване след провеждането на публично обсъждане от водещата комисия и публикуването на доклад с резултатите от него на сайта на съответната комисия на интернет страницата на Народното събрание. Докладът се публикува в тридневен срок от провеждане на обсъждането.

(3) Постоянните комисии може да възлагат при условията на чл. 17 от Финансовите правила по бюджета на Народното събрание извършването на последваща оценка на въздействието на законите, която има за цел установяване на тяхната ефективност и степен на постигане на целите.

(4) Постоянните комисии, в съответствие със своя предмет на дейност, наблюдават степента на усвояване и целесъобразното и законосъобразното изразходване на средства от фондовете и програмите на Европейския съюз, като предоставят информацията на Подкомисията за контрол върху управлението на средствата от европейските фондове.

Чл. 26. (1) Държавните органи и длъжностните лица от държавната и общинската администрация и гражданите са длъжни да предоставят при поискване всички сведения и документи, както и становища, необходими за дейността на постоянните комисии.

(2) По искане на една трета от членовете на комисията председателят ѝ е длъжен незабавно да отправи искане до държавните органи и длъжностните лица от държавната и общинската администрация да присъстват на заседание на комисията.

(3) Длъжностните лица и гражданите, когато са поканени, са длъжни да се явяват пред парламентарните комисии.

Чл. 27. (1) В началото на заседанията на постоянните комисии, всеки първи вторник, първа сряда или четвъртък на месеца, ресорните министри се явяват пред съответните комисии и отговарят на актуални устни въпроси, отправени от членове на комисии на самото заседание. Отправените въпроси трябва да се отнасят до конкретни политики и не могат да съдържат искания за предоставяне на подробни числови данни.

(2) Всяка парламентарна група има право на два актуални устни въпроса, а народните представители, нечленуващи в парламентарна група – общо на два въпроса.

(3) Ресорният министър, към когото е отправен въпросът, отговаря веднага след задаването му. В случай на отсъствие на министъра поради болест или командировка извън страната, председателят на комисията съгласувано с него определя заседанието, на което ще отговаря на актуални устни въпроси.

(4) Редът за задаване на актуалните устни въпроси по ал. 1 се определя съобразно числеността на парламентарните групи по низходящ ред, като последен в реда е народен представител, нечленуващ в парламентарна група. Задаването на вторите въпроси е по същия ред след изчерпване на процедурата по зададените първи въпроси.

(5) Времето за изложение на въпроса е до 2 минути. Отговорът на министъра е до 3 минути. Народният представител, задал въпроса, има право на реплика до 2 минути, а министърът – на дуплика, също до 2 минути.

Чл. 28. (1) Заседанията на постоянните комисии са редовни и извънредни. Постоянните комисии провеждат редовни заседания от вторник до петък, най-малко веднъж седмично.

(2) Дневният ред, периодичността и продължителността на заседанията на комисии се определят от тях.

(3) Постоянната комисия се свиква на заседание заедно с проект на дневен ред от нейния председател по негова инициатива, по искане най-малко на една трета от членовете ѝ или от председателя на Народното събрание.

Чл. 29. (1) Заседанията на постоянните комисии са открити. Заседанията се излъчват в реално време в интернет чрез интернет страницата на Народното събрание, както и в официалните профили на Народното събрание в социалните мрежи.

(2) Комисии могат да решат отделни заседания да бъдат закрити.

(3) Заседанията на Комисията за контрол над службите за сигурност, прилагането и използването на специалните разузнавателни средства и достъпа до данните по Закона за електронните съобщения са закрити. По решение на тази комисия отделни заседания могат да бъдат открити.

(4) По изключение постоянните комисии могат да провеждат открити заседания извън столицата.

Чл. 30. (1) Граждани могат да присъстват на заседанията на комисии при спазване режима на достъп в Народното събрание и реда, установен в комисии. Списъкът на присъстващите лица е неразделна част от протокола на заседанието.

(2) Представители на граждански организации, синдикални, съсловни и браншови организации може да представят писмени становища и по тяхна инициатива имат право да присъстват на заседанията на комисии и да вземат участие в разисквания по разглежданите проекти на актове на Народното събрание, отнасящи се до предмета им на дейност, при спазване на реда, установен в комисии. Списъкът на присъстващите лица, представители на организациите, е неразделна част от протокола на заседанието. Становищата се публикуват на сайта на съответната комисия на интернет страницата на Народното събрание.

(3) Представителите на организации по ал. 2, представили писмени становища, се поканват да присъстват на заседанията на комисията.

(4) Всеки член на постоянна комисия може да покани за участие в нейно заседание отделни физически лица или представители на юридически лица, имащи отношение към разглежданите въпроси от комисията. Списъкът на поканените лица е неразделна част от протокола на заседанието.

(5) Акредитираните журналисти и други журналисти, на които е осигурен достъп, могат да присъстват на откритите заседания на постоянните комисии на Народното събрание.

(6) Народните представители, които не са членове на съответна комисия, могат да участват във всички нейни заседания, без право да гласуват.

(7) Участието на народни представители в закрити заседания на комисии, на които те не са членове, документите и тематиката, с които те са се запознали, се отбелязват в специален протокол и се подписват от същите.

(8) Участващите в заседанията на комисии са длъжни да спазват изискванията във връзка с опазване на класифицираната информация и информация по Закона за защита на личните данни, както и на сведения, отнасящи се до личния живот и доброто име на гражданите.

Чл. 31. Представители на граждански организации може да присъстват на заседанията на постоянните комисии при отговаряне на актуални устни въпроси по реда на чл. 27 и при изслушвания по реда на глава девета, раздел III при спазване режима на достъп в Народното събрание. Списъкът на присъстващите лица е неразделна част от протокола на заседанието.

Чл. 32. (1) Председателите на постоянните комисии обявяват писмено дневния ред, часа и мястото на заседанията на интернет страницата на Народното събрание и чрез електронна поща до членовете на комисията. Дневният ред за редовните заседания на комисии се обявява най-късно два дни преди тяхното провеждане. В случаите, когато се провеждат извънредни заседания на комисии, дневният ред се обявява едновременно с насрочването им.

(2) Постоянните комисии заседават, когато присъстват повече от половината от техните членове.

(3) При обсъждане на законопроекты и други актове на заседанията на комисии се изслушва вносителят. Когато законопроектът е внесен от Министерския съвет, на заседанието се изслушва член на Министерския съвет или заместник-министър.

(4) Решенията на постоянните комисии се вземат с мнозинство от присъстващите. Гласуването е лично.

Чл. 33. (1) Комисии могат да провеждат съвместни заседания, когато се разглеждат общи въпроси. Тези заседания се ръководят по споразумение от един от председателите.

(2) При съвместни заседания всяка комисия взема поотделно своето решение по обсъждания въпрос. При различни становища всяка комисия прави свой отделен доклад пред Народното събрание.

Чл. 34. (1) Докладите на постоянните комисии се правят от техните председатели или от определен от комисията докладчик.

(2) В доклада се отразяват взетото от комисията решение и различните становища с посочване на мнозинството, което ги е поддържало.

(3) Докладите на постоянните комисии от откритите заседания са публични и достъпни по установения ред, както и чрез сайта на комисията на интернет страницата на Народното събрание.

Чл. 35. (1) За заседанията на постоянните и временните комисии на Народното събрание се води стенографски протокол, както и аудиозапис.

(2) Протоколите се подписват от председателя на комисията и от водещия протокола. В протоколите се посочва резултатът от гласуването по парламентарни групи.

(3) Протоколите от обсъждането на законопроекти се публикуват на сайта на комисията на интернет страницата на Народното събрание в 7-дневен срок от заседанието и не по-късно от 72 часа преди разглеждането на доклада в пленарна зала, освен ако комисията реши друго. Аудиозаписът се публикува на сайта на комисията на интернет страницата на Народното събрание най-късно на следващия ден след заседанието.

(4) Протоколите от закритите заседания на постоянните комисии са със специален режим на съхранение, отчет и достъп съгласно изискванията на Закона за защита на класифицираната информация.

Чл. 36. (1) Временни комисии се образуват по конкретен повод, за проучване на отделни въпроси и за провеждане на анкети.

(2) Временните комисии се избират от Народното събрание по предложение на председателя или на парламентарна група.

(3) Предметът, числеността, съставът и срокът на действие на временните комисии се определят от Народното събрание.

(4) Правилата за работа на постоянните комисии се прилагат и по отношение на временните комисии.

(5) Временните комисии преустановяват съществуването си с изтичане на срока, за който са създадени, или предсрочно – с решение на Народното събрание.

Чл. 37. За неуредените в тази глава въпроси се прилагат правилата за работа в пленарна зала.

Глава шеста

ПОСТОЯННИ ДЕЛЕГАЦИИ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

Чл. 38. (1) Народното събрание избира от своя състав постоянните делегации на Народното събрание в международните организации.

(2) При определяне състава на постоянните делегации на Народното събрание в международните организации се запазва съотношението между числеността на парламентарните групи.

(3) При преустановяване съществуването на парламентарна група избраният по нейно предложение представител в състава на постоянната делегация се освобождава.

(4) Постоянните делегации отчетват своята дейност пред председателя на Народното събрание.

Глава седма

СЕСИИ И ЗАСЕДАНИЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

Чл. 39. (1) Народното събрание работи на три сесии годишно.

(2) Народното събрание е във ваканция от 22 декември до 10 януари, 10 дни по Великденските празници от Велики петък включително и от 1 до 31 август ежегодно.

(3) По изключение Народното събрание може да реши дните на ваканциите да бъдат променени.

(4) По време на парламентарните ваканции сроковете по този правилник спират да текат.

Чл. 40. (1) Народното събрание се свиква на сесия от неговия председател.

(2) В случаите по чл. 78, т. 2, 3 и 4 от Конституцията председателят е длъжен да насрочи заседание не по-късно от 7 дни след постъпване на искането, независимо от това дали Народното събрание е във ваканция, или не.

(3) Направилите искането по чл. 78 от Конституцията са длъжни да посочат дневния ред.

Чл. 41. Всяка сесия се открива с химна на Република България и химна на Европейския съюз.

Чл. 42. (1) Редовните пленарни заседания на Народното събрание се провеждат в сряда, четвъртък и петък от 9,00 до 14,00 ч. По решение на Народното събрание заседанията могат да бъдат удължавани.

(2) Народното събрание може да промени времето за редовни заседания.

(3) Народното събрание може да реши да проведе извънредни заседания по предварително обявен дневен ред по време на сесия, но извън дните по ал. 1. Извънредни заседания могат да се проведат по всяко време при наличие на извънредни обстоятелства.

Чл. 43. (1) Заседанията на Народното събрание са открити.

(2) Лица, които не са народни представители или членове на Министерския съвет, могат да присъстват по решение на Народното събрание и по ред, определен от председателя, като заемат специално определените за тях места. По време на заседанията те са длъжни да спазват установения ред и могат да се изкажат само по покана на председателя.

(3) При шум или безредие сред публиката председателят въдворява ред чрез квесторите и може да разпорежи да бъдат отстранени отделни граждани или всички външни лица.

Чл. 44. (1) Заседанията на Народното събрание са закрити, когато:

1. важни държавни интереси налагат това;

2. се обсъждат документи, класифицирани по Закона за защита на класифицираната информация.

(2) Предложение за закрито заседание по ал. 1, т. 1 могат да направят председателят на Народното събрание, парламентарна група или Министерският съвет.

(3) При постъпило предложение за закрито заседание по ал. 1, т. 1 председателят разпорежда всички външни лица да напуснат залата и балконите, както и да бъде преустановено прякото предаване по медиите и излъчването в интернет чрез интернет страницата на Народното събрание, както и в официалните профили на Народното събрание в социалните мрежи. След като изслуша мотивите на предложителя, Народното събрание обсъжда и гласува предложението. Съобразно резултата от гласуването заседанието продължава като закрито или открито.

(4) В случаите по ал. 1, т. 2 заседанието е закрито, без това да се обсъжда и гласува. Председателят съобщава грифа, с който документът е класифициран по Закона за защита на класифицираната информация, и разпорежда всички външни лица да напуснат залата и балконите, както и да бъде преустановено прякото предаване по медиите и излъчването в интернет чрез интернет страницата на Народното събрание, както и в официалните профили на Народното събрание в социалните мрежи, след което заседанието продължава като закрито, без това да се обсъжда и гласува.

(5) Обсъжданията и протоколът от закритото заседание са класифицирана информация и обвързват със съответните задължения всички народни представители и други лица, които имат достъп до тях.

(6) Решенията, взети на закрито заседание, се обявяват публично.

Чл. 45. (1) Откритите заседания на Народното събрание се предават пряко от Българското национално радио на определена от него честота, която покрива територията на цялата страна, с репортажи по Българската национална телевизия, както и от парламентарен телевизионен канал (БНТ). Излъчваният сигнал се предоставя за свободно и безплатно ползване. Откритите заседания на Народното събрание се излъчват в реално време в интернет чрез интернет страницата на Народното събрание, както и в официалните профили на Народното събрание в социалните мрежи.

(2) Пряко предаване на пленарни заседания по Българската национална телевизия и Българското национално радио се излъчва по решение на Народното събрание.

(3) Пленарните заседания, в които се провежда парламентарен контрол, включително по чл. 104 и чл. 110, се предават пряко по програма БНТ 2 на Българската национална телевизия и Българското национално радио.

Чл. 46. (1) Председателят открива заседанието, ако присъстват повече от половината от народните представители.

(2) Проверка на кворум се извършва чрез компютризираната система за гласуване преди откриване на заседанието.

(3) Председателят, във връзка с предстоящо гласуване, може да извърши по своя инициатива или само веднъж в едно заседание по искане на парламентарна група проверка на кворума чрез компютризираната система за гласуване, чрез поименно прочитане имената на народните представители или чрез преброяване на народните представители от секретарите на Народното събрание.

(4) Когато при проверката по ал. 3 се установи, че в пленарната зала няма необходимия кворум, председателят на Народното събрание може да продължи заседанието, да го прекрати или да го прекъсне за определено време, за да се събере необходимия кворум. В случаите на продължаване на заседанието при липса на кворум в пленарната зала може да се провеждат само парламентарен контрол и обсъждания, но не може да се провеждат гласувания и да се приемат актове. В случаите на прекъсване председателят може да възобнови заседанието, но не по-късно от един час, в рамките на работното време, ако при новата проверка е налице необходимия кворум.

Чл. 47. (1) Народното събрание по предложение на председателя и след консултациите по чл. 9, ал. 2, т. 1 приема програма за една или две работни седмици. При изготвянето на програмата, както и по други въпроси, свързани с парламентарната дейност, председателят на Народното събрание се подпомага от заместник-председателите.